

Psalm 22

Bij de uitleg van deze Psalm willen we niet de kostbare leer ontwikkelen die hij bevat, namelijk de invoering in de genade op een totaal nieuwe grondslag (de verlossing en de dood van Christus); een genade, die zich boven alle zuiver menselijke verantwoording verheft en er een eind aan maakte. We zullen veelmeer onze opmerkzaamheid op de gevoelens en gedachten van Christus richten, want de toewijding die in dit deel van de Psalmen wordt beschreven, is de toewijding van Christus Zelf. Overigens is er niets dat meer onderwijs geeft en heiliger is, niets dat onze eigen toewijding meer verdiept dan het bezig zijn met Hem.

Geve de Heer ons dat we deze heilige bodem met eerbied betreden!

We vinden hier wat de aanleiding was voor onze Heiland tot het roepen vanuit de diepste nood, een roepen dat niet verhoord kon worden, totdat deze bittere lijdensbeker volledig was geledigd. De beschrijving van deze verdrukking gaat steeds verder en stijgt tot haar hoogtepunt. Onbeteugeld en woedend geweld, sterke stieren van Basan, verscheurende en brullende leeuwen omgaven Hem; toch treedt Hij hun niet tegemoet met trotse en menselijke kracht.

Hij moest hun in de zachtmoedigheid van Zijn wezen tegemoet treden en hen verdragen. Hij moest de zwakheid van de menselijke natuur ondervinden, ook al was het nooit de zonde, behalve dan toen Hij de zonden voor ons droeg. Als water werd Hij uitgestort, al Zijn beenderen werden vaneen gescheiden. Als was werd Zijn hart, het smolt in het midden van Zijn ingewanden. Zijn kracht verdroogde als een potscherf en Zijn tong kleefde aan Zijn gehemelte. Toch bleef Hij niet bij tweederangs oorzaken staan. Hij ligt in het stof van de dood, maar Hij beseft: het is God Zelf, Die Hem daarin heeft doen neerliggen. Het gaat hier om Zijn toestand: Hij ligt in het stof van de dood. Maar Hij ziet op de ware Bron van alles, op de gedachten en raadsbesluiten van de HEERE. Hierin toont Zijn ware volmaaktheid zich.

De activiteit van de vijand, die de aanstichter is van ons lijden, is ook hier met een gezond geestelijk gevoel waar te nemen en moreel te beoordelen. Maar we mogen door alles heen Gods wijsheid, Zijn wegen en Zijn wil zien, ja, Hem Zelf aanschouwen, Die in Zijn relatie tot ons steeds trouw blijft en Die de ware Bron van alles is.

Maar behalve de gewelddaad die de zachtmoedige en geduldige Heiland – Die stom was als een schaap voor het aangezicht van Zijn scheerders – in het stof van de dood had doen neerliggen; die Hem mishandeld en bespot heeft, terwijl op Zijn eenvoudige woorden: ‘Ik Ben het’ allen op de aarde vielen ... behalve dat alles openbaarde zich op een bijzonder treffende manier het verdorven karakter van mensen in wiens macht de Heer Jezus Zich bevond, nadat Hij Zich vrijwillig overgegeven had.

‘Honden’ omgaven Hem – schepselen zonder hart en geweten, zonder schaamte en gevoel, die hun genoeg vonden in het vernederen van anderen, die de oprechten uitscholden en Hem smaadden Die niet tegen hen opstond. Ze waren zowel boos als gewelddadig, ze zagen minachtend op Hem neer. Hoe moet de Heiland hun schaamteloze en harteloze smaad hebben ondervonden, toen Hij voor hen blootgesteld was, naakt hing voor de verharde ogen

van deze mensen die aan hun boosheid en aan Zijn smaad zelfs nog een welgevallen hadden! Ze bedreven hun spel door Zijn kleren onder elkaar te verdelen; en over Zijn gewaad, het gewaad van een onschuldige, wierpen ze het lot. Er is geen enkele blijk van medelijden, niemand was daar om te helpen. Wat een kwelling! Maar Hij zag op de HEERE, en zo krachteloos Hij was, smeekte Hij tot Hem: 'Wees niet verre; mijn Sterkte! haast U tot mijn hulp'.

Hier komen we nu bij de diepste diepten van deze vreselijke uren. In deze extreme nood, die Hem door mensen werd aangedaan, waar Hem geen enkel blijk van medelijden ontmoette, waar geen hand zich behulpzaam naar Hem uitstreckte ... daar zag Hij op de HEERE, op de Verbondsgod van het geloof van Israël en de Messias; maar ook bij God – o, wat een geheim, een ondoorgrondelijke verborgenheid! – was er geen uitredding.

Christus wordt hier nog steeds, wat Zijn positie in de Psalmen betreft, gezien in verbinding met Israël, hoe groot ook verder de draagwijdte van Zijn werk is, waardoor er een grote ommekeer en een middelpunt is gekomen in de goddelijke geschiedenis; de vraag van goed en kwaad werd opgelost en voor eeuwig beslist. De God van Israël moest Christus verlaten, de vijandschap doden (Ef. 2:16) en de voorhang scheuren die God voor Israël verborgen hield, opdat als volkomen resultaat van Zijn goddelijke liefde in gerechtigheid, 'zo ook de genade zou regeren door gerechtigheid tot het eeuwige leven, door Jezus Christus onze Heer' (Rom. 5:21), voor iedere gelovige, hetzij Jood of heiden. En dat alles was tot volkomen verheerlijking van God in de hemel en op aarde.

We moeten in het oog houden dat Christus in de Psalmen voorgesteld wordt en ook in de Evangeliën. Daar spreekt Hij als Zoon (behalve in Zijn verlaten zijn): 'Vader vergeef hun' en later: 'Vader, in Uw handen beveel ik mijn Geest'. Hier in de Psalmen echter zegt Hij: 'Maar U, HEERE, wees niet ver'. Hij bidt de God van Israël, Zijn God, om hulp voor Zichzelf. Dat komt ook overeen met wat we op andere plaatsen vinden: het overblijfsel wordt vergaderd, daarna heel Israël, de volkeren in het duizendjarig rijk en 'het volk, dat geboren wordt'. Kortom: allen die overeenkomstig hun roeping de gezegende vrucht van dit werk zijn. Van de hemel is hier echter geen sprake.

Nadat ik dit onderscheid heb benadrukt, dat voor een goede toepassing van de Psalmen belangrijk is en waar zelfs op moet worden gelet als de Psalmen spreken over het kruis, wil ik een paar woorden zeggen over het karakter van het geloof en de godvrezendheid van Christus in deze Psalm. En ook over Zijn vertrouwen op de HEERE dat Hij toonde als Degene die in het midden van Israël was gekomen, want 'uit hen is, wat het vlees betreft, de Christus, Die is boven alles, God, te prijzen tot in eeuwigheid! Amen' (Rom. 9:5).

We vinden hier een diep bewustzijn van Zijn verwerping en verlatenheid, en dat stond in pijnlijke tegenstelling tot de ervaring van de voorvaderen (vs. 4), ja, van iedere gelovige. Deze omstandigheid alleen al heeft alles in zich om het menselijke hart in verwarring en vertwijfeling te storten en te laten vergeten Wie God is - als zo'n vertwijfeling bij de Heer Jezus mogelijk zou zijn geweest. 'Maar ik ben een worm en geen man, een smaad van mensen, en veracht door het volk' (vs. 6). Maar dat was niet alles. De hooggeloopte Heiland, Die van 'de moederschoot af' op God was geworpen en vanaf Zijn moeders borsten op Hem vertrouwde, Die Gods wil deed en Zijn Naam had verheerlijkt – Hij moest temidden van de

pijn van lasteringen en smaad, voor iedereen hoorbaar betuigen, dat God Hem verlaten had. De morele diepte van deze beproeving kan alleen Hij beschrijven Die hier doorheen is gegaan. Die diepte stemt overeen met de grootheid van de liefde die Hij genoot, waarin Hij leefde, en waaraan Hij trouw bleef. Ik spreek hier van Zijn beproeving en godvrezendheid, niet van de verzoening die Hij bewerkt heeft.

In al deze verdrukkingen bewijst de Heer tegenover God (Jahweh) dat Hij volmaakt is. Voor allen is Zijn vertrouwen volmaakt. Hij zegt niet: 'HEERE', want hier ging het niet om Zijn verhouding tot Zijn Vader, zoals dat in Gethsémané het geval was, maar Hij zegt: 'Mijn God, Mijn God'. Hoe verschrikkelijk dit 'verlaten zijn' ook was, toch blijft Zijn volkomen geloof en overgave aan God absoluut en onverstoort. Hij is in Zichzelf ook als Mens volkomen en geheel en al volmaakt.

Vers 3 toont ons Zijn volmaaktheid nog in ander opzicht. Hoe groot het lijden van Christus ook was – helemaal afgezien van het feit dat Hij op Zijn pad geen enkele aanleiding gaf dat Hij verlaten moest worden, tóch blijft in dit lijden Zijn getuigenis voor God, Zijn bewustzijn van de volmaaktheid van Gods wegen en Gods wezen steeds hetzelfde. Ja, dat bewustzijn wint zelfs nog aan verhevenheid: 'Nochtans bent U de Heilige, Die troont op de lofzangen van Israël'. Al verlaat dan ook de rechtvaardige God Hem, Hij, de Rechtvaardige, houdt eraan vast dat God volmaakt is wanneer Hij zo handelt. Niets kan de volmaaktheid van Christus in Zijn positie als Mens treffender uitdrukken, en niets kan beter aantonen hoe Hij die plaats heeft ingenomen die door het woord wordt aangeduid met: 'Mijn goedheid raakt niet tot U' (Ps. 16:2). We zien Christus hier niet als Degene Die de raadsbesluiten van God en hun vervulling voor Zich ziet; we zien Hem als de afhankelijke Mens, Die de beproeving voelt die Hem treft. Hij blijft echter volmaakt en trouw, ook al ontvangt Hij geen antwoord van God in het lijden, waarin Hij toch op een antwoord had gerekend.

De vraag 'Waarom hebt U Mij verlaten?', kunnen wij die in de Heer geloven, nu beantwoorden en we zullen Hem er eeuwig om aanbidden. Het is voor ons echter belangrijk niet alleen te weten dat Christus door Zichzelf de reiniging van onze zonden bewerkt heeft, doordat Hij de kelk van Gods toorn dronk. Het is ook belangrijk Christus te kennen als Degene Die onder dit verlaten-zijn van God persoonlijk heeft geleden. Hij heeft als Mens het hele gewicht van dit verlaten-zijn gedragen. Hij ging weliswaar helemaal alleen door dit lijden; wij worden echter door Zijn lijden in die vreugde ingevoerd die Hij ondervond, toen Hij opnieuw in het volle onbewolkte licht van het aangezicht van Zijn Vader binnentrad.

En dat gebeurde op grond van de volbrachte verlossing en de overeenkomende waarde voor God. Het welgevallen van God moest wel op Hem rusten en Zijn aanneming door God moest volkomen zijn, omdat Hij God volmaakt had verheerlijkt, waar toch door de zonde alles had bedorven. Zo is alles wat God was, voor zover het de zonde aan het licht had gebracht, volkomen geopenbaard en verheerlijkt: de soevereine goddelijke liefde, Gods gerechtigheid en de waarheid werden door de zonde aan het licht gebracht, en de zonde heeft ook de Majesteit van God zichtbaar gemaakt.

Christus' persoonlijke lijden voert ons in in die vreugde waarin ook Hij als Mens bij Zijn God en Vader inging. Deze vreugde deelt Hij met ons, doordat Hij ons in deze zegen invoert waarin Hij als Mens is ingegaan, omdat deze vreugde het gevolg van Zijn werk is dat Hij voor

onze zonden heeft volbracht. In dit werk was Hij alleen, maar Hij heeft het volbracht voor ons én tegelijk ook tot verheerlijking van God. Nu voert Hij ons in, in deze zegen die Hij als vrucht van Zijn werk geniet.

Deze opmerkingen hebben betrekking op het tweede deel van de Psalm. Hier wilde ik alleen kort op de gevoelens van Christus ingaan. Hij is verhoord van de horens van de eenhoorns of wilde ossen (vs. 21), nadat Hij door de macht van de dood doorboord was en nadat het oordeel van God over de zonde voltrokken en beëindigd was.

Ik heb eerder al het leerzame feit genoemd dat Christus tijdens Zijn leven (in de Evangeliën) nooit over 'Zijn God' spreekt, maar altijd over de Vader. Dat was de uitdrukking van Zijn eigen persoonlijke verhouding en tegelijk ook de Naam die Hij aan Zijn discipelen openbaarde. In de Evangeliën noemt Hij Zichzelf nooit direct 'Christus'. Wel werd Hij als zodanig aan het volk van Israël voorgesteld. Maar dat is niet de Naam en ook niet de positie die Hij tegenover God en Zijn Vader had ingenomen en waarin wij Hem zouden kennen.

Vandaar dat de Joden tegen Hem zeiden: 'Als U de Christus bent, zeg het ons vrijuit' (Joh. 10:24). Tegenover ons heeft Hij Zich geopenbaard als Immanuël, als de Profet die komen zou, als Zoon des mensen en Zoon van God. Wanneer Hij met God of over God sprak, zegt Hij in de evangeliën steeds 'Mijn Vader'; en wanneer Hij met Zijn discipelen spreekt, dan noemt Hij Zich de 'Zoon des mensen'.

Maar in de Psalm die wij overdenken, zegt Hij: 'Mijn God, Mijn God'. Hij is de Mens met Wie God in het oordeel afrekent. Ondanks Zijn verlaten-zijn is Hij in Zijn persoonlijke verhouding tot God volmaakt, en als zodanig zegt Hij 'Mijn God'.

Nu verkondigt Hij de Naam van God aan Zijn broeders en gebruikt beide titels 'God' en 'Vader' (want het feit dat Hij over Zijn *broeders* spreekt, houdt in dat er een gemeenschappelijke Vader is). Hij, de Mens, Die in deze extreme beproeving voor God standhield en (in eerbied gezegd) voor deze toets ruim slaagde, Hij beantwoordde in alles aan dat wat God was in gerechtigheid, waarheid, majesteit en liefde. Er staat 'Mijn God', en dat duidt op alles wat God in Zijn volmaaktheid en in Zijn Majesteit en in Zijn uitspraken is.

Dat alles is Hij vanzelfsprekend ook voor ons, natuurlijk naar het welgevallen van Zijn liefde - voor ons die in Christus zijn. Zonder twijfel is God dat alles voor ons in overeenstemming met Zijn eigen raadsbesluiten en overeenkomstig Zijn gerechtigheid. Daarom kán het ook niet anders zijn en blijft het onveranderlijk zo. Wat Hij als God is, is Hij als *onze* God. Hij is God in alle heerlijkheden die Hij heeft. En dát is ónze God! Want door Christus – door Zijn volharding aan het kruis – is God nu *vóór* ons, en wel omdat de zonde door het offer van Christus is weggedaan. Deze onbewolkte volmaaktheid van God straalt in een goddelijke volheid van zegen op ons neer, op dezelfde manier als op Christus Zelf, omdat Hij God heeft verheerlijkt in deze volmaaktheid waarin Hij nu is geopenbaard.

Zijn Naam, dat wil zeggen het wezen van Zijn verhouding tot ons, is ons bekendgemaakt. De Naam en de natuur van God, volle genade, werden op aarde door Christus bekendgemaakt, door de eniggeboren Zoon, Die in de schoot van de Vader is. Maar met Hem kon de zondige mens geen enkele verbinding hebben. 'Het licht schijnt in de duisternis, en de duisternis heeft het niet begrepen'. Ja, de mens heeft gezien en gehaat zowel de Zoon als de Vader.

Maar Christus is voor ons tot zonde gemaakt; Hij stond als verantwoordelijke Mens voor God. Hij had met God van doen in al de eigenschappen waarin God Zich met de zonde bezighield. In alles werd Hij volmaakt bevonden. Nu kan de liefde zich vrij ontvouwen, zonder dat de gerechtigheid geweld wordt aangedaan.

Daarom zegt Christus: 'Ik moet echter met een doop worden gedoopt, en hoe benauwt het Mij, totdat het is volbracht' (Luk. 12:50). Want Hij was deze Liefde – God in Christus, ... de wereld met Zichzelf verzoenend (2 Kor. 5:19). Hij was benauwd totdat deze liefde overeenkomstig de volmaaktheid van God in gerechtigheid vrij werkzaam kon worden.

Zij kon echter niet vrij uitstromen waar er zonde was. Dat werd pas mogelijk door het kruis, door de volmaaktheid van Christus, toen Hij voor ons tot zonde werd gemaakt. Daarin werd de liefde hoog verheven en het karakter van God volkomen ontvouwd. Zijn Naam, de Naam die geopenbaard zou worden, werd volkomen ontvouwd. Zo kon Christus zeggen: 'Daarom heeft de Vader Mij lief' (Joh. 10:17).

Toen ging Christus in, in een nog hogere graad, in de vreugde van de liefde van Zijn Vader; en dat deed Hij als Mens. Dat gebeurde toen Hij verhoogd werd. De opstanding heeft dat openlijk verkondigd. Hij werd door de heerlijkheid van de Vader opgewekt en verkondigde toen de Naam van de Vader aan Zijn broeders.

Terwijl de zonde de enige plaats is waar de zondige mens thuishoort, ontvangt iedere gelovige in Christus nu de plaats van de uit de doden opgestane Christus; hij staat dus in dezelfde verhouding tot de Vader als Christus. De Heer zegt: 'Ga heen naar Mijn broeders en zeg hun: Ik vaar op naar Mijn Vader en uw Vader en naar Mijn God en uw God' (Joh. 20:17). Nu gebruikt Hij beide Namen – Vader en God - en zegt daarmee dat ze ook voor ons zijn, want God is alles wat Hij is in gerechtigheid voor Hem als de Mens in heerlijkheid; Christus is in de vreugde van de gemeenschap met Zijn Vader, en brengt ons door Zijn volbrachte werk in dezelfde positie waarin Hij Zichzelf bevindt. Dat doet Hij met ons als 'Zijn broeders'. Net zoals Hij staan wij, door genade, in de gunst van God en delen in Zijn erfenis.

Meer dan de bedoeling was, ben ik in deze Psalm ingegaan op de leer, maar toch rekening houdend met de praktijk, want het gaat mij om onze gevoelens en genegenheid voor Christus.

De eerste gedachte van Christus, nadat Hij van de horens van de eenhoorns verhoord is, bestaat hierin om aan Zijn broeders de Naam van God en Zijn Vader te verkondigen. Hoewel Hij verheerlijkt is, schaamt Hij Zich niet om ons broeders te noemen.

Hij, Die volmaakt is in liefde, is met deze heiligen en machtigen van de aarde (Ps. 16:3) verbonden. En zodra Hij deze positie van vreugde en van zegen heeft ingenomen, door een werk dat ook hun het recht geeft om in te gaan in deze positie, houdt Hij Zich ermee bezig om hun te openbaren wat hen in deze positie met Hem heeft gebracht. Zo vergadert Hij hen. En nadat Hij in hun mond dezelfde lofprijzing heeft gelegd die Hij Zelf wil brengen, heft Hij als Mens de lofzang aan en lofzingt in het midden van de gemeente (22:25). O, met wat een luide stem en bereidwillige harten zouden wij Hem moeten begeleiden! Laten we niet vergeten dat iemand die geen duidelijkheid heeft over het feit of hij een kind van God is en

de vreugde over zijn verlossing niet beleeft, ook niet met Christus kan zingen. Christus heft de lofzang aan in het midden van de gemeente. Wie zingt er mee met Christus? Alleen iemand die dat lied geleerd heeft; alleen iemand die geleerd heeft om te zingen als een mens die aan het oordeel is ontkomen, is ingegaan in het volle licht en geniet van de vreugde dat hij is uitverkoren.

Efeze 1:3-4 toont ons deze plaats. Hier zien we de heiligen, die door de Heer Jezus geleid worden tot een lofprijzing die overeenstemt met Zijn eigen vreugde. De genade van deze positie is volmaakt.

Op de overige resultaten van het werk van Christus ga ik hier niet verder in. Ik wijs er alleen op dat alles genade is, dat hier zelfs geen sprake is van oordeel, hoewel de genade natuurlijk berust op het oordeel van Golgotha en bestemd is voor ons mensen van deze aarde.

J. N. Darby